

Rodiljne i roditeljske potpore i rodiljni i roditeljski dopusti

Sustav rodiljnih i roditeljskih potpora uređen je Zakonom o rodiljnim i roditeljskim potporama („Narodne novine“, broj 152/22. i 34/25. – u daljnjem tekstu: ZRRP)

<https://www.zakon.hr/z/214/zakon-o-rodiljnim-i-roditeljskim-potporama>

Provedba prava propisanih ZRRP-om u nadležnost je Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: HZZO).¹

PRAVA ZAPOSLENIH I SAMOZAPOSLENIH RODITELJA:

- rodiljni dopust
- očinski dopust
- roditeljski dopust
- rad s polovicom punog radnog vremena (tijekom rodiljnog i roditeljskog dopusta)
- rad s polovicom punog radnog vremena zbog pojačane njege djeteta
- stanka za dojenje djeteta
- dopust trudne radnice ili dopust radnice koja je rodila ili dopust radnice koja doji dijete (ostvaruje se kod poslodavca te naknada plaće tereti sredstva poslodavca)
- slobodan radni dan za prenatalni pregled (ostvaruje se u dogovoru s poslodavcem)
- dopust ili rad s polovicom punog radnog vremena radi skrbi i njege djeteta s teškoćama u razvoju
- mirovanje radnog odnosa odnosno djelatnosti na temelju koje je korisnik stekao status osiguranika do treće godine života djeteta (ostvaruje se temeljem odluke poslodavca)

1. Rodiljni dopust

Vremenska potpora

Rodiljni dopust zaposlena ili samozaposlena trudnica odnosno majka koristi 28. dana odnosno najranije 45. dana prije dana očekivanog poroda te isti traje do navršenih šest mjeseci djetetova života, od čega obvezni dio rodiljnog dopusta obuhvaća razdoblje od 28. dana prije dana očekivanog poroda do 70. dana nakon rođenja djeteta.

Dodatni rodiljni dopust stoga obuhvaća razdoblje od proteka obveznoga dijela rodiljnog dopusta do navršenih šest mjeseci djetetova života.

Novčana potpora

Tijekom korištenja rodiljnog dopusta, korisnik ima pravo na naknadu plaće u iznosu od 100% od osnovice za naknadu plaće utvrđene prema propisima obveznoga zdravstvenog osiguranja (bez limita).

Specifičnosti i posebni uvjeti

Nakon 70. dana od rođenja djeteta (znači, nakon proteka obveznoga rodiljnog dopusta), majka djeteta može korištenje preostalog dijela rodiljnog dopusta (dodatni rodiljni dopust) u cijelosti ili djelomično prenijeti na oca djeteta.

Također, rodiljni dopust se uslijed preranog rođenja djeteta, u skladu s ocjenom nadležnog tijela vještačenja HZZO-a, donijetom nakon provedenog stručno-medicinskog vještačenja na osnovi

¹ tekst preuzet sa mrežne stranice HZZO-a: <https://hzzo.hr/rodiljne-i-roditeljske-potpore>

medicinske dokumentacije, a temeljem rješenja u upravnom postupku, može produžiti za onoliko dana koliko je dijete prerano rođeno.

Pod prerano rođenim djetetom smatra se dijete rođeno prije navršenog 37. tjedna, odnosno 259. dana trudnoće.

BITNO

Zahtjev za ostvarivanje prava na produženje rodiljnog dopusta zbog prerano rođenog djeteta obvezno se podnosi najkasnije 30 dana prije isteka rodiljnog dopusta.

Dodatna specifičnost nalazi se u okolnosti da se rodiljni dopust, nakon proteka njegovog obveznoga dijela, može koristiti i kao pravo na rad s polovicom punoga radnog vremena, s tim da ga u tome slučaju korisnik koristi nakon šestog mjeseca djetetova života u onolikom trajanju u kojem je to pravo korišteno do navršenih šest mjeseci djetetova života, a najduže do navršenih devet mjeseci života djeteta.

Rodiljni dopust ostvaruje se temeljem izvješća o privremenoj nesposobnosti za rad kojeg izdaje izabrani doktor ginekolog te se o istom u pravilu ne donosi rješenje u upravnom postupku.

Kao posebni uvjet za ostvarivanjem prava na naknadu plaće tijekom rodiljnog dopusta u iznosu od 100% od osnovice za naknadu plaće, bez limita, javlja se uvjet prethodnog osiguranja (na temelju nesamostalnog ili samostalnog rada te primanja naknade plaće nakon prestanka tog rada ostvarene prema propisima obveznoga zdravstvenog osiguranja), prema kojem osoba mora imati navedeni staž od šest mjeseci neprekidno odnosno devet mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine.

Ako navedeni uvjet nije ispunjen, korisnik i dalje ima pravo na naknadu plaće tijekom rodiljnog dopusta, no naknada plaće tijekom istoga iznosi 159% proračunske osnovice odnosno 701,89 EUR.

2. Očinski dopust

Vremenska potpora

Zaposleni ili samozaposleni otac može koristiti očinski dopust u razdoblju od dana rođenja djeteta pa sve do šestog mjeseca djetetova života u trajanju, ovisno o broju rođene djece, od:

- 20 radnih dana za jedno dijete
- 30 radnih dana u slučaju rođenja blizanaca, trojki ili istovremenog rođenja više djece.

RADNI DAN se pritom određuje prema radnikovom tjednom rasporedu ugovorenog radnog vremena tako da se u korištenju prava na očinski dopust radniku koji radi u punom radnom vremenu uzima kao da radnik svaki dan radi po osam sati.

Zaposleni ili samozaposleni otac ovo pravo koristi u neprekinutom trajanju i pod uvjetom da u isto vrijeme i za isto dijete ne koristi jedno od prava iz sustava rodiljnih i roditeljskih potpora.

Također, otac pravo koristi neovisno o radnopravnom statusu majke i neovisno da li ona koristi rodiljni dopust. No, ovo pravo je neprenosivo te ga isključivo koristi zaposleni odnosno samozaposleni otac djeteta.

Novčana potpora

Za vrijeme korištenja prava na očinski dopust naknada plaće iznosi 100% od osnovice za naknadu plaće utvrđene prema propisima obveznoga zdravstvenog osiguranja (bez limita), a isplaćuje se na teret sredstava državnog proračuna.

Za ostvarivanjem naknade plaće kako je opisano traži se ispunjenje uvjeta prethodnog osiguranja, za koji vrijedi sve rečeno pod tekstom Rodiljni dopust.

Specifičnosti i posebni uvjeti

Zahtjevu za priznavanjem prava je potrebno priložiti potvrdu o plaći (ispunjenu od strane poslodavca) kojom će se obuhvatiti plaće i naknade plaće isplaćene na teret poslodavca u relevantnom šetomjesečnom razdoblju koje prethodi mjesecu započinjanja traženog prava, podatak o broju tekućeg računa na koji će se primati isplata, kao i podatak (ime, prezime i OIB) o djetetu za kojeg se očinski dopust želi koristiti te potvrdu poslodavca o redovnom rasporedu radnog vremena s obzirom da je predmetno pravo vezano uz radne dane.

Pisana obavijest poslodavcu o namjeri korištenja prava

Zaposleni otac koji namjerava koristiti pravo na očinski dopust, obvezan je najmanje 15 dana prije dana očekivanog poroda, ako pravo namjerava koristiti od dana rođenja djeteta odnosno najmanje 15 dana prije namjere korištenja toga prava, pisano obavijestiti poslodavca o toj namjeri.

Pritom, od poslodavca se ne traži izdavanje pisane suglasnosti te isti ne može prolongirati korištenje očinskog dopusta, kao što je to slučaj s roditeljskim dopustom odnosno promjenom u načinu korištenja ostalih prava iz sustava roditeljskih i roditeljskih potpora.

3. Roditeljski dopust

Pravo na roditeljski dopust je osobno pravo svake zaposlene i samozaposlene majke te zaposlenog i samozaposlenog oca pod uvjetom da je majka djeteta zaposlena ili samozaposlena osoba u trenutku rođenja djeteta.

Međutim, iznimno od navedenog zaposleni ili samozaposleni otac ima pravo na roditeljski dopust u slučaju da majka djeteta nije zaposlena ili samozaposlena osoba u trenutku rođenja djeteta pod uvjetom da nije koristila odnosno nije ispunjavala uvjete za korištenje prava na vremenske i novčane potpore kao nezaposlena majka odnosno majka izvan sustava rada.

Roditeljski dopust zaposleni i samozaposleni roditelji mogu koristiti pojedinačno, naizmjenično, ali i istodobno, sukladno osobnom dogovoru.

Vremenska potpora

Zaposleni ili samozaposleni roditelj nakon navršених šest mjeseci života djeteta ima pravo na roditeljski dopust, koji može koristiti do osme godine života djeteta.

Pravo na roditeljski dopust je osobno pravo oba zaposlena ili samozaposlena roditelja, koje oni koriste u trajanju od osam (za prvo, drugo rođeno dijete) odnosno 30 mjeseci (za rođene blizance, treće i svako sljedeće dijete).

U pravilu oba roditelja koriste roditeljski dopust, svaki u trajanju od četiri ili 15 mjeseci (ovisno o broju rođene djece), no ako sukladno dogovoru, pravo na roditeljski dopust koristi samo jedan roditelj, isti koristi roditeljski dopust u trajanju od šest odnosno 28 mjeseci.

U slučaju prijenosa prava s jednog na drugog zaposlenog ili samozaposlenog roditelja, svaki roditelj zadržava dva mjeseca roditeljskog dopusta koja ne može prenijeti na drugog roditelja.

U slučaju prijenosa prenosivog dijela roditeljskog dopusta između roditelja, zahtjevu za priznavanje prava na roditeljski dopust jednog roditelja obvezno se prilaže zajednička izjava o dogovorenom prijenosu dijela roditeljskog dopusta, koju su vlastoručno potpisala oba roditelja.

Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj može koristiti roditeljski dopust u cijelosti ili u njegovim dijelovima s time da ga može koristiti najviše dva puta godišnje, svaki put u trajanju od najmanje 30 dana.

Također, u broj rođene djece, o kojem ovisi duljina trajanja prava na roditeljski dopust, uračunavaju se i mrtvorodena i umrla djeca, posvojena djeca, maloljetna djeca kojima je korisnik određen za skrbnika, maloljetna djeca kojima korisnik kao udomitelj pruža uslugu smještaja kao i djeca koja su odlukom nadležnog tijela povjerena korisniku na svakodnevnu skrb.

Ako dijete za koje zaposlenim ili samozaposlenim roditeljima pripada pravo na roditeljski dopust roditeljima nije isto po redu rođenja, svaki zaposleni ili samozaposleni roditelj koristi roditeljski dopust u polovici njegova propisanog trajanja prema redu rođenja djeteta.

Novčana potpora

Naknada plaće tijekom roditeljskog dopusta u trajanju od prvih šest (ako pravo koristi jedan roditelj) odnosno osam mjeseci roditeljskog dopusta (ako pravo koriste oba roditelja) isplaćuje se u punom iznosu osnovice za naknadu plaće (100% od osnovice za naknadu plaće), ali ne može, za puno radno vrijeme iznositi više od 680% proračunske osnovice mjesečno (3.001,79 EUR).

Pritom može iznositi manje ako 100% od osnovice za naknadu plaće iznosi manje od toga iznosa, s tim da nikako ne može iznositi manje od 159% proračunske osnovice (701,89 EUR) pod uvjetom da korisnik radi u punom radnom vremenu.

Novčana naknada zaposlenog ili samozaposlenog roditelja za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust za blizance, treće i svako sljedeće dijete u preostalom dijelu nakon proteka šest odnosno osam mjeseci roditeljskog dopusta za puno radno vrijeme iznosi 182% proračunske osnovice odnosno 803,42 EUR. Navedeno znači da se ista smanjuje ako osiguranica radi u nepunom radnom vremenu razmjerno s brojem sati na koje je prijavljena u obveznom zdravstvenom osiguranju, ali ako bi iznos naknade koju bi osiguranica s obzirom na prijavljeni broj sati ostvarila bio niži od 503,24 EUR onda bi osiguranica ostvarila naknadu u iznosu od 503,24 EUR jer je to najniža naknada koju prema ZRRP-u može ostvariti neovisno o tome radi li u punom ili nepunom radnom vremenu.

Naknada plaće za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust u polovici punog radnog vremena iznosi 220% proračunske osnovice (971,17 EUR) kada se to pravo koristi u prvih šest odnosno osam mjeseci roditeljskog dopusta.

U preostalom dijelu roditeljskog dopusta, kada se isti koristi za blizance, treće i svako sljedeće dijete, novčana naknada tijekom korištenja prava na rad s polovicom punog radnog vremena iznosi 136% proračunske osnovice odnosno 600,36 EUR.

Specifičnosti i posebni uvjeti

Pravo na roditeljski dopust u pravilu koriste oba roditelja, kako je već rečeno, u jednakom trajanju, odnosno svaki roditelj koristi po četiri mjeseca odnosno 15 mjeseci, ovisno za koje se dijete roditeljski dopust koristi, s time da je dva mjeseca neprenosivo. Navedeno je vidljivo u situaciji, kada samo jedan od roditelja koristi roditeljski dopust, onda isti traje šest mjeseci odnosno 28 mjeseci.

Također, svaki prekid, kao i ponovno uspostavljanje prava na roditeljski dopust, mora biti za svaki zasebni slučaj prekida odnosno ponovnog uspostavljanja, kao i za svakog korisnika, popraćen provođenjem upravnog postupka i donošenjem rješenja.

I u okviru odlučivanja o pravu na roditeljski dopust pazi se na ispunjenje uvjeta staža osiguranja, koji je opisan pod roditeljskim dopustom.

Također, ako se ovo pravo koristi (ne kao dopust već) kao pravo na rad s polovicom punoga radnog vremena, trajanje neiskorištenog roditeljskog dopusta se udvostručuje.

Pisana obavijest poslodavcu o namjeri korištenja prava

Zaposleni roditelj koji namjerava započeti korištenje prava na roditeljski dopust, a koji se ne nastavlja koristiti neposredno nakon korištenja roditeljskog dopusta ili koji u tijeku korištenja prava iz sustava roditeljskih i roditeljskih potpora namjerava mijenjati način korištenja prava, obavezan je najmanje 30 dana prije početka korištenja roditeljskog dopusta odnosno nastanka promjene ili prije ponovnog uspostavljanja neiskorištenoga pripadajućeg prava pisano obavijestiti svog poslodavca o toj namjeri.

Na pisanu obavijest poslodavac je obavezan u roku od osam dana od dana zaprimanja obavijesti izdati pisanu suglasnost o iskazanoj namjeri zaposlenog roditelja, a koju zaposleni roditelj prilaže uz zahtjev za rješavanje o pripadajućem pravu.

Ako poslodavac ne postupi u skladu s navedenim i ne izda pisanu suglasnost, HZZO će zaposlenom roditelju donijeti rješenje kojim mu priznaje pravo s odgodom početka korištenja od 30 dana u odnosu na dan koji je zaposleni roditelj naznačio u obavijesti poslodavcu.

4. Pravo na rad s polovicom punog vremena radi pojačane njege djeteta

Nakon što je u cijelosti iskorišten roditeljski dopust, jedan od zaposlenih ili samozaposlenih roditelja, na prijedlog izabranog doktora zdravstvene zaštite predškolske djece ili obiteljske (opće) medicine djeteta, a prema nalazu i ocjeni nadležnog tijela vještačenja HZZO-a, ima pravo na rad s polovicom punog radnog vremena ako je djetetu zbog njegova zdravlja i razvoja potrebna pojačana briga i njega, a ne radi se o djetetu s teškoćama u razvoju.

Vremenska potpora

Pravo se može koristiti najduže do treće godine života djeteta, a potrebu pojačane brige i njege djeteta te dužinu trajanja utvrđuje nadležno tijelo vještačenja HZZO-a.

Pravo se stječe na dan izvršnosti rješenja o priznatom pravu koje donosi HZZO.

Novčana potpora

Za vrijeme korištenja prava, korisnik ima pravo na novčanu naknadu u visini od 159% proračunske osnovice mjesečno za puno radno vrijeme (701,89 EUR).

Specifičnosti i posebni uvjeti

Odlučivanje o priznavanju predmetnog prava zasniva se na stručno-medicinskom vještačenju nadležnog tijela vještačenja HZZO-a, temeljem medicinske dokumentacije djeteta te nalaza izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite djeteta.

Pravo može ostvariti samo jedan od roditelja pod uvjetom da oba roditelja imaju status zaposlenog i samozaposlenog roditelja s punim radnim vremenom odnosno zaposleni i samozaposleni roditelj koji se sam brine o djetetu i njeguje ga odnosno pod uvjetom da drugi roditelj koji nema status zaposlene i samozaposlene osobe nije u mogućnosti zbog svog psihofizičkog stanja pružiti pojačanu brigu i njegu djetetu što utvrđuje nadležno tijelo vještačenja HZZO-a.

5. Dopust radi njege djeteta s teškoćama u razvoju

Vremenska potpora

Jedan od zaposlenih ili samozaposlenih roditelja djeteta s teškoćama u razvoju (dijete s težim tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili težom psihičkom bolesti), nakon isteka prava na rodiljni dopust ili u tijeku korištenja ili nakon isteka prava na roditeljski dopust, na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, ima pravo na dopust za njegu djeteta do navršene osme godine djetetova života, uz uvjet da su oba roditelja zaposlene ili samozaposlene osobe.

Teškoće u razvoju djeteta zbog kojih dijete ne može izvoditi aktivnosti primjerene dobi te je ovisno o pomoći druge osobe utvrđuje Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom te utvrđuje dužinu trajanja prava odnosno rok za provođenje kontrolnog vještačenja djeteta korisnika.

Pravo se stječe na dan izvršnosti rješenja o priznatom pravu koje donosi HZZO.

Iznimno od navedenog, kada zaposleni ili samozaposleni roditelj u trenutku podnošenja zahtjeva za priznavanje ovoga prava koristi roditeljski dopust, ono se stječe sa sljedećim danom nakon korištenja prava na roditeljski dopust.

Pravo zaposleni i samozaposleni roditelj može nastaviti koristiti još najduže 60 dana od dana prestanka statusa drugog roditelja kao zaposlene ili samozaposlene osobe.

Novčana potpora

Zaposleni ili samozaposleni roditelj djeteta s teškoćama u razvoju za vrijeme korištenja prava na dopust za njegu djeteta do navršene osme godine djetetova života ili produženog korištenja prava u trajanju do 60 dana ima pravo na novčanu naknadu za puno radno vrijeme u iznosu od 182 % proračunske osnovice mjesečno (803,42 EUR).

Isto tako, provjerava se ispunjenje uvjeta staža osiguranja (koji je opisan pod rodiljnim dopustom).

Specifičnosti i posebni uvjeti

Pravo na dopust može koristiti samo jedan od zaposlenih ili samozaposlenih roditelja prema međusobnom dogovoru ili po odluci nadležnog suda.

Pravo može ostvariti samo jedan od roditelja pod uvjetom da oba roditelja imaju status zaposlenog i samozaposlenog roditelja s punim radnim vremenom odnosno zaposleni i samozaposleni roditelj koji se sam brine o djetetu i njeguje ga odnosno pod uvjetom da drugi roditelj koji nema status zaposlene i samozaposlene osobe nije u mogućnosti zbog svog psihofizičkog stanja pružati odgovarajuću njegu djetetu s teškoćama u razvoju što utvrđuje nadležno tijelo vještačenja HZZO-a.

Zaposleni ili samozaposleni roditelji djeteta s teškoćama u razvoju mogu se pravima na dopust odnosno rad s polovicom punog radnog vremena koristiti naizmjenično ili naizmjenično koristiti jedno i drugo pravo za vrijeme dok su ispunjeni uvjeti za njihovo korištenje sukladno ZRRP-u, s tim da pojedino pravo svaki od roditelja može koristiti najviše dva puta godišnje, svaki put u trajanju od najmanje tri mjeseca.

Također, pri započinjanju korištenja prava, kao i tijekom korištenja prava provjerava se činjenica zaposlenosti odnosno samozaposlenosti oba roditelja.

Pritom, korisnik dopusta radi njege djeteta s teškoćama u razvoju dužan je svaku promjenu koja utječe na korištenje priznatog prava (gubitak statusa osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju, prestanak statusa zaposlenog odnosno samozaposlenog roditelja korisnika prava odnosno drugog roditelja, stjecanje prava na dopust jednog od roditelja za drugo dijete, stjecanje statusa roditelja njegovatelja za dijete za koje se koristi dopust i dr.) u roku od osam dana od dana nastanka te okolnosti prijaviti HZZO-u.

Ako isti ne postupi na opisani način, dužan je državnom proračunu nadoknaditi nastalu štetu i ostvareni nepripadni primitak, s pripadajućom kamatom u roku od osam dana od dana zaprimljene pisane obavijesti HZZO-a o utvrđenim okolnostima.

Pravo ne može se ostvariti ako jedan od roditelja djeteta već koristi to pravo za drugo dijete ili ako jedan od roditelja djeteta, prema zakonu kojim se uređuje socijalna skrb, za to dijete ima priznat status roditelja njegovatelja, osim ako na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom sukladno propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja, kojim je utvrđeno da roditelj koji koristi pravo za drugo dijete nije u mogućnosti pružati odgovarajuću njegu za dvoje ili više djece zbog težine njihova mentalnog ili tjelesnog oštećenja odnosno teže psihičke bolesti.

Pravo ne može ostvariti roditelj odnosno prestaje mu to pravo za vrijeme dok je dijete stalno ili tjedno smješteno u zdravstvenoj ustanovi ili ustanovi socijalne skrbi odnosno ako je dijete smješteno u odgojno-obrazovnoj ustanovi svakodnevno duže od osam sati.

Iznimno, zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj djeteta s teškoćama u razvoju koji sam živi s djetetom, a koji je obvezan raditi drugu smjenu, ima pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, odnosno ne prestaje mu to pravo, iako dijete boravi u ustanovi socijalne skrbi, zdravstvenoj ustanovi ili odgojno-obrazovnoj ustanovi svakodnevno duže od osam sati.

6. Pravo na rad s polovicom punoga radnog vremena radi njege djeteta s teškoćama u razvoju

Vremenska potpora

Jedan od zaposlenih ili samozaposlenih roditelja nakon isteka prava na rodiljni dopust ili u tijeku korištenja ili nakon isteka prava na roditeljski dopust, ima pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, kao i nastaviti njegovo korištenje i nakon navršene osme godine djetetova života, sve dok ta potreba traje, a na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, uz uvjet da su oba roditelja zaposlena ili samozaposlena.

Teškoće u razvoju djeteta zbog kojih dijete ne može izvoditi aktivnosti primjerene dobi te je ovisno o pomoći druge osobe utvrđuje Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom te utvrđuje dužinu trajanja prava odnosno rok za provođenje kontrolnog vještačenja djeteta korisnika.

Pravo se stječe na dan izvršnosti rješenja o priznatom pravu koje donosi HZZO.

Iznimno od navedenog, kada zaposleni ili samozaposleni roditelj u trenutku podnošenja zahtjeva za priznavanje ovoga prava koristi roditeljski dopust, ono se stječe sa sljedećim danom nakon korištenja prava na roditeljski dopust.

Pravo zaposleni i samozaposleni roditelj može nastaviti koristiti još najduže 60 dana od dana prestanka statusa drugog roditelja kao zaposlene ili samozaposlene osobe.

Novčana potpora

Zaposleni roditelj djeteta s teškoćama u razvoju koji koristi pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, ima pravo na novčanu naknadu obračunatu u visini iznosa isplaćene plaće umanjene za obračunate i obustavljene doprinose i poreze sukladno posebnim propisima, a koju je ostvario radeći taj mjesec u polovici punog radnog vremena, a sve prema ovjerenoj ispravi poslodavca o isplaćenoj plaći.

Samozaposleni roditelj djeteta s teškoćama u razvoju koji koristi pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, ima pravo na novčanu naknadu obračunatu u visini 50% od osnovice za obračun doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje važeće za osnovu po kojoj je roditelj prijavljen na obvezno zdravstveno osiguranje i za razdoblje na koje se naknada odnosi prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja odnosno 50% od izabrane više mjesečne osnovice za obračun doprinosa pod uvjetom da je početak primjene više osnovice najmanje šest mjeseci prije početka korištenja ovoga prava, prema podacima Ministarstva financija, Porezne uprave.

Specifičnosti i posebni uvjeti

Pravo na rad s polovicom punog radnog vremena radi njege djeteta s teškoćama u razvoju može koristiti samo jedan od zaposlenih ili samozaposlenih roditelja prema međusobnom dogovoru ili po odluci nadležnog suda.

Pravo može ostvariti samo jedan od roditelja pod uvjetom da oba roditelja imaju status zaposlenog i samozaposlenog roditelja s punim radnim vremenom odnosno zaposleni i samozaposleni roditelj koji se sam brine o djetetu i njeguje ga odnosno pod uvjetom da drugi roditelj koji nema status zaposlene i samozaposlene osobe nije u mogućnosti zbog svog psihofizičkog stanja pružati odgovarajuću njegu djetetu s teškoćama u razvoju što utvrđuje nadležno tijelo vještačenja HZZO-a.

Zaposleni ili samozaposleni roditelji djeteta s teškoćama u razvoju mogu se pravima na dopust odnosno rad s polovicom punog radnog vremena koristiti naizmjenično ili naizmjenično koristiti jedno i drugo pravo za vrijeme dok su ispunjeni uvjeti za njihovo korištenje sukladno ZRRP-u, s tim da pojedino pravo svaki od roditelja može koristiti najviše dva puta godišnje, svaki put u trajanju od najmanje tri mjeseca.

Također, pri započinjanju korištenja prava, kao i tijekom korištenja prava provjerava se činjenica zaposlenosti odnosno samozaposlenosti oba roditelja.

Pritom, korisnik prava na rad s polovicom punog radnog vremena radi njege djeteta s teškoćama u razvoju dužan je svaku promjenu koja utječe na korištenje priznatog prava (gubitak statusa osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju, prestanak statusa zaposlenog odnosno samozaposlenog roditelja korisnika prava odnosno drugog roditelja, stjecanje prava na dopust jednog od roditelja za drugo dijete, stjecanje statusa roditelja njegovatelja za dijete za koje se koristi dopust i dr.) u roku od osam dana od dana nastanka te okolnosti prijaviti HZZO-u.

Ako isti ne postupi na opisani način, dužan je državnom proračunu nadoknaditi nastalu štetu i ostvareni nepripadni primitak, s pripadajućom kamatom u roku od osam dana od dana zaprimljene pisane obavijesti HZZO-a o utvrđenim okolnostima.

Isto tako, provjerava se ispunjenje uvjeta staža osiguranja (koji je opisan pod rodiljnim dopustom).

Nadalje, kod korisnika prava na rad s polovicom punog radnog vremena može nastupiti privremena nesposobnost ili spriječenost za rad ili oni mogu koristiti godišnji odmor kao jedno

od prava iz radnog odnosa. Tada korisnik, neovisno da li su privremena nesposobnost za rad odnosno godišnji odmor trajali cijeli mjesec ili samo dio mjeseca, ostvaruje novčanu naknadu u istom iznosu kao i u mjesecu koji je prethodio, ako je to za njega povoljnije.

Pravo se ne može ostvariti ako jedan od roditelja djeteta već koristi to pravo za drugo dijete ili ako jedan od roditelja djeteta, prema zakonu kojim se uređuje socijalna skrb, za to dijete ima priznat status roditelja njegovatelja, osim ako na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom sukladno propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja, kojim je utvrđeno da roditelj koji koristi pravo za drugo dijete nije u mogućnosti pružati odgovarajuću njegu za dvoje ili više djece zbog težine njihova mentalnog ili tjelesnog oštećenja odnosno teže psihičke bolesti.

Pravo ne može ostvariti roditelj odnosno prestaje mu to pravo za vrijeme dok je dijete stalno ili tjedno smješteno u zdravstvenoj ustanovi ili ustanovi socijalne skrbi odnosno ako je dijete smješteno u odgojno-obrazovnoj ustanovi svakodnevno duže od osam sati. Iznimno, zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj djeteta s teškoćama u razvoju koji sam živi s djetetom, a koji je obavezan raditi drugu smjenu, ima pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, odnosno ne prestaje mu to pravo, iako dijete boravi u ustanovi socijalne skrbi, zdravstvenoj ustanovi ili odgojno-obrazovnoj ustanovi svakodnevno duže od osam sati.

7. Stanka za dojenje

Vremenska potpora

Radnica ili samozaposlena majka koja doji dijete, tijekom rada u punom radnom vremenu, ima pravo na stanku za dojenje djeteta u trajanju od dva sata dnevno, neovisno od toga koristi li zaposleni ili samozaposleni otac u isto vrijeme i za isto dijete jedno od prava propisanih ZRRP-om.

Pravo se može koristiti jednokratno ili dva puta u tijeku dana u trajanju od po sat vremena, i to do navršene prve godine života djeteta.

Novčana potpora

Radnica koja doji dijete za vrijeme korištenja stanke ima pravo na naknadu plaće koja iznosi 100% proračunske osnovice, proračunate na satnu osnovicu za mjesec za koji se obračunava odnosna naknada.

Specifičnosti i posebni uvjeti

Zaposlena ili samozaposlena majka koja namjerava koristiti stanku za dojenje obvezna je o svojoj namjeri obavijestiti poslodavca i podnijeti zahtjev nadležnoj ustrojbenoj jedinici HZZO-a najmanje 15 dana prije dana početka korištenja toga prava.

Na temelju pisanog zahtjeva majke, potvrde izabranog doktora zdravstvene zaštite predškolske djece ili obiteljske (opće) medicine djeteta iz obaveznoga zdravstvenog osiguranja da radnica doji dijete i potvrde poslodavca da radnica radi u punom radnom vremenu, HZZO donosi rješenje o pravu na stanku.

Tijekom korištenja prava na stanku zaposlena ili samozaposlena majka koja doji dijete obvezna je svaka dva mjeseca dostaviti HZZO-u novu potvrdu izabranog doktora da doji dijete.

8. Posvojiteljski dopust

Vremenska potpora

Pravo na posvojiteljski dopust zaposleni posvojitelj ili samozaposleni posvojitelj stječe s danom pravomoćnosti rješenja o posvojenju, a može ga započeti koristiti od dana kojeg sam odredi u zahtjevu za korištenje prava. Zaposleni posvojitelj ili samozaposleni posvojitelj ostvaruje posvojiteljski dopust u trajanju od šest mjeseci za dijete do 18 godina života.

Za slučaj posvojenja blizanaca ili istodobnog posvojenja dvoje ili više djece ili djeteta koje posvojenjem postaje treće ili svako sljedeće dijete u obitelji zaposlenog posvojitelja ili samozaposlenog posvojitelja ili djeteta koje se prema propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja smatra djetetom s teškoćama u razvoju, posvojiteljski dopust produžuje se za 60 dana.

Po iskorištenju posvojiteljskog dopusta zaposleni ili samozaposleni posvojitelj za posvojenika do njegove osme godine života ima pravo na roditeljski dopust i sva druga prava zaposlenog roditelja i samozaposlenog roditelja pod uvjetima i u trajanju propisanom ZRRP-om.

Ako su posvojitelji djeteta bračni drugovi zajednički, prava s osnova posvojenja ostvaruju oba posvojitelja i koriste ga, u pravilu, u jednakom dijelu, osim ako se posvojitelji pisano izjasne da će prava s osnova posvojenja koristiti samo jedan od posvojitelja te u tom slučaju prava s osnova posvojenja koristi samo jedan od posvojitelja, neovisno o broju posvojene djece.

Novčana potpora

Tijekom posvojiteljskog dopusta naknada plaće iznosi 100% od osnovice za naknadu plaće (bez limita), a za vrijeme roditeljskog dopusta limitirana je na 680% proračunske osnovice (3.001,79 EUR), odnosno iznosi 182% proračunske osnovice (803,42 EUR), u skladu s odredbama o roditeljskom dopustu kako je ranije izloženo.

DOPUST DRUGOG POSVOJITELJA

Zaposleni i samozaposleni posvojitelj ima pravo na dopust drugog posvojitelja do isteka šest mjeseci od pravomoćnosti rješenja o posvojenju u neprekidnom trajanju od:

- 20 radnih dana u slučaju posvojenja jednog djeteta
- 30 radnih dana u slučaju posvojenja blizanaca ili istodobnog posvojenja dvoje ili više djece ili djeteta koje posvojenjem postaje treće ili svako sljedeće dijete u obitelji zaposlenog ili samozaposlenog posvojitelja ili posvojenja djeteta koje se prema propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja smatra djetetom s teškoćama u razvoju.

To pravo korisnik može koristiti neovisno o radnopravnom statusu posvojitelja s kojim ima zajednički posvojeno dijete te pod uvjetom da u isto vrijeme ne koristi jedno od prava propisanih ZRRP-om.

Naknada plaće tijekom dopusta drugog posvojitelja iznosi 100% od osnovice za naknadu plaće, bez propisanog limita.

9. Dopust za slučaj smrti djeteta

Vremenska potpora

Ako zaposlena ili samozaposlena majka rodi mrtvo dijete prije nego što je započela koristiti rodiljni dopust ili ako dijete umre prije nego što je protekao rodiljni ili roditeljski dopust, ima pravo na rodiljni dopust odnosno ima pravo nastaviti koristiti pravo na rodiljni odnosno

roditeljski dopust još tri mjeseca računajući od idućeg dana od dana rođenja mrtvog djeteta odnosno od dana smrti djeteta, a najduže do isteka osme godine od dana rođenja djeteta.

Navedeno se primjenjuje se i na zaposlenog i samozaposlenog oca djeteta koji je u trenutku smrti djeteta u korištenju rodiljnog ili roditeljskog dopusta.

Zaposleni ili samozaposleni otac koji u slučaju rođenja mrtvog djeteta nije započeo koristiti očinski dopust ili ako dijete umre prije nego što je protekao očinski dopust ili prije nego što je započeo koristiti očinski dopust, ima pravo na očinski dopust odnosno ima pravo nastaviti koristiti pravo na očinski dopust u preostalom trajanju najkasnije do isteka šest mjeseci od rođenja djeteta, s time da pravo koristi računajući od idućeg dana od dana rođenja mrtvog djeteta odnosno od dana smrti djeteta.

Novčana potpora

Zaposleni ili samozaposleni roditelj za vrijeme korištenja dopusta za slučaj smrti djeteta ima pravo na naknadu plaće koja za puno radno vrijeme iznosi 100% od osnovice za naknadu plaće, koja ne može za puno radno vrijeme iznositi više od 680% proračunske osnovice mjesečno (3.001,79 EUR).

Iznimno od navedenoga, u slučaju mrtvorodenog djeteta ili ako dijete umre za vrijeme korištenja prava na rodiljni dopust ili očinski dopust, zaposleni ili samozaposleni roditelj za vrijeme korištenja dopusta za slučaj smrti djeteta ima pravo na naknadu plaće, koja za puno radno vrijeme iznosi 100% od osnovice za naknadu plaće, bez limita.

U slučaju smrti djeteta za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust za blizance, treće ili svako sljedeće dijete nakon isteka šest mjeseci odnosno osam mjeseci ako ga koriste oba roditelja, samozaposleni ili zaposleni roditelj ima pravo na novčanu naknadu u iznosu od 182% proračunske osnovice (803,42 EUR).

IV. Jednokratna novčana potpora za novorođeno dijete

Novčana potpora

Jednokratna novčana potpora iznosi 140% proračunske osnovice odnosno 618,02 EUR.

Uvjeti

Korisnik - zaposleni ili samozaposleni roditelj, korisnik koji ostvaruje drugi dohodak, poljoprivrednik izvan sustava poreza na dobit ili dohodak, nezaposleni korisnik može ostvariti pravo na jednokratnu novčanu potporu pod uvjetom da u vrijeme rođenja djeteta ispunjava sljedeće uvjete:

- da je hrvatski državljanin s prebivalištem ili stranac sa stalnim boravkom odnosno dugotrajnim boravištem u Republici Hrvatskoj u neprekidnom trajanju od najmanje 12 mjeseci
- da je zdravstveno osiguran po propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju

Korisnik - roditelj izvan sustava rada može ostvariti pravo na jednokratnu novčanu potporu pod uvjetom da u vrijeme rođenja djeteta ispunjava sljedeće uvjete:

- da je hrvatski državljanin s prebivalištem ili stranac sa stalnim boravkom odnosno dugotrajnim boravištem u Republici Hrvatskoj u neprekidnom trajanju od najmanje pet godina
- da je zdravstveno osiguran po propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju

Dodatni uvjet, određen za sve korisnike je da je dijete radi čijeg rođenja se traži predmetno pravo:

- upisano u maticu rođenih
- prijavljeno kao član njihovog kućanstva

- zdravstveno osigurano prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju

Pravo na novčanu potporu, pod navedenim uvjetima ima i korisnik za posvojeno dijete ako novčana potpora za to dijete nije ranije isplaćena drugom korisniku.